



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De  
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,  
Commentariorum Libri LVIII**

**Valeriano, Pierio**

**[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678**

Terminus, metave.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-14259**

A Archimede loquitur: *Ejus mens, ait, rationibus aggrandis exquirendus, alebatur, cum oblectatione soler-  
ita, qui est unus suavissimus passus animorum. Idem pasci se Fausti bibliotheca alibi dicit. Alibi con-  
templationem, Animi pabulum vocat. Alibi se vorare literas profitetur.*

## SACER SCRIBA. CAP. III.

U<sup>U</sup>ero cribrum etiam expediemus, ex ejus hieroglyphico Ægyptii sacrum etiam scribam intel-  
ligi volebant: ea enim nuncupatione eos, qui futura præfagiret, appellabant, uti Prophetam He-  
braei. *Videntem.* Nam veluti cribrum utilia ab inutilibus disjungit, ita per signa quædam sacerdotibus  
illis, mortem à vita discernebant. Et *Ἰσχυροκρίτης* dici solitum de iis, quæ vera compertaque; videren-  
tur. Sane librum Horus apud Ægyptios fuisse tradit, qui Ambres nuncupabatur, divinationum ple-  
nus, ex quo præcipue decumbentem ægrotum, utrum victurus necne, an moriturus esset augura-  
bantur: idque ex ægrotantis decubitu præcognoscebant. Nam & alii plura id genus observarunt, uti  
fimbriarum in lodice complicationes, advenientes moleste ferre, eorum conspectum averfari, obtu-  
tus solito torviores: & alia, non tamen cum arcanis illis conferenda. In antiquis Hebræorum scri-  
tis mentionem invenias de libro quodam arcana, in quo scripta designataque essent omnia, quæ u-  
niverso mortalium generi eventura sunt: adduntque eum & Adamo divinitus ostensum, atque et-  
iam Moyfi: sed hæc illi supremi Numinis aspiratione accidisse crediderim, oraculumque; hujusmodi  
ob quandam docendi similitudinem Librum appellatum. Hinc sapientissimi viri Maronem volunt  
ad hujus quasi libri formulam dixisse illa super Æneæ futuro successu:

*At pater Anchises penitus convulle virenti  
Inclusas animas, superumque ad lumen ituras  
Lustrabat, studio recolens, omnemque suorum  
Forte recensabat numerum, charosque nepotes,  
Fataque, fortunisque virum, moresque, manusque.*

Æneid. l. 6.

Nam & Romani, dum à fando fatum dicunt, edicta decretaque hujusmodi, veluti relata in deorum  
acta intelligere visi sunt.

## PERFECTÆ VIR SAPIENTIÆ. CAP. IV.

A<sup>A</sup>lii dicunt per cribrum consummatum virum significari, sapientem quippe, qui de divinis hu-  
manisque rebus sciat apposite disputare, quod veluti ejus instrumenti munus est a pludas à fru-  
mento secernere: ita doctrina, rerumque usus & experientia faciat, ut bonum à malo, rectum à cur-  
vo discernamus, ut merito à Marone dictum sit, Mystica vanus Iacchi. Huc nonnulli trahunt Anti-  
sthenis dicitur, Absurdum esse lolium à tritico non repurgare, hoc est, inutiles cives non secerne-  
re ab utilibus, milites ignavos à strenuis, quod dictum alibi latius interpretati sumus. Apud Gale-  
num proverbium est, *Stulti ad cribrum*, cum illi notantur, qui rem aut negotiū, quod vires exuperat,  
aggrediuntur: non enim stultorum est naturæ secreta investigare. Quamvis alii putant id ideo di-  
ctum, quia si Theffali velit errores omnes corrigere, vel dictione prosequi, numero superatus in-  
fomma proverbii decidat, quod est, Stulti ad cribrum, hoc est, Stultorum conatum esse velle singu-  
lato totius cribrum foramina obturare. Apud nostros D. Joannes Præcursor, doctrinam celestem sum-  
mam sapientiam in Christo præmonstraturus, in hanc sententiam clamat: *Ventilabrum in ejus est ma-*  
nus (sunt qui cribrum eadem omnino sententia transtulerunt) *aræam itaq; suam purgabit, ut quæ nullius  
sunt fructus, à fructuoso discernat, triticumque in horreum condet, paleas vero igni exuret inextinguibili.*  
Cujus mysterii significatum, ne nos morosi simus, late explicatur ab Adamantio cap. in Lucam 3.  
homil. 26.

## TERMINUS, METAVE. CAP. V.

P<sup>P</sup>er idem, quod superius posuimus hieroglyphicum, terminum etiam metamve significari prodi-  
tum, propterea quod is, qui strenue decurso spatio profecerit in literis, ad tranquillum jam vita  
portum applicaverit, eumque scias posse demum habere vitæ suæ modum, neque hallucinari amplius  
in iis, quæ mortalium generi accidunt malis. Ita is omnium quæ sunt, quæ fuerint, quæ mox ventura  
trahantur, cognitionem assecutus est, ut undecumque prudentissimus effectus, neque secundis intum-  
mescat

mescat insolenter, neque adversis perturbetur: in utramque vero fortunam ita se comparat, ut æquum & insuperabilem ad omnes casus animum præ se ferat.

HUMANÆ DISCIPLINÆ. CAP. VI.

Scientiarū  
diviso.

**A**cribro ad panificia devenire, non admodum importunum fuerit. In panificiis autem fermentum non ultimum habet locum. Id in sacris literis multa significat, sed nos id quod ad rem, quæ præ manibus est, facit, interim desumemus. Ajunt vero fermentum inter alia symbola humanas etiam disciplinas indicare. Scientiarum siquidem, ut plerique dividunt, nonnullæ humanæ, nonnullæ divinæ perhibentur. Humanæ sunt, quæ sermonis variatione subjiciuntur, unde vulgo etiam humanitatis studia dicuntur. Divinæ, quæ perpetuo constantiq; tenore quodam perseverant, eodemq; semper habent modo, atq; parte hac ipsam referunt divinitatem. Quod enim semel justum est (de perfecto loquor) semper justum est. Qui semel calefacit ignis, calefacere numquam desinit, dum ignis est. Neque divina deficit providentia, neque perpetua mundi gubernatio. Ita Moralis, Physica, & Theodologia, cum divinitate consentiunt. Humanas autem disciplinas appellant, Grammaticam, Rhetoricam, & Dialecticam. Atque hoc illud est (ut sentit Origenes) quod fermentum in sacrificiis non admittitur. Per fermentum enim, uti dicebamus, Theologi humanas has intelligunt disciplinas, quarum quidem vis & materia in locutionibus ipsis omnino consistit. Accedunt tamen ad ministerium, quia sermo purus, quem docet Grammatica, eloquentiæ splendor, vis atq; copia, quam per Rhetoricam assequitur, & disputandi ratio, quam indicat Dialectica, ministri sunt omnium scientiarum.

DIVINÆ DISCIPLINÆ. CAP. VII.

Ubi etiam  
num id fa-  
ciunt no-  
tatur.

**Q**uo igitur hieroglyphico humaniora studia significentur, expositum est: super est de divinis quibus ea signis hieroglyphicisq; figurarentur, explicare. Divina vero, quod primum sibi signis poseant, nisi quod ipsam indicat divinitatem: cujus circulus est hieroglyphicus, uti latius in figurarum Mathematicarum commentario disseruimus: nempe quod in ea figura neque principium, neque finem invenire sit, quod æternitatis est proprium. Huiusce rei ratione habita, Ægypti Deum ex circuli figura intelligebant. Per se vero cum Jovem cœli circulum dicerent, sacrificia illi se facere putabant, ubi cellissimam speculam conscendissent, Jovemq; cœli circulum nuncupassent: & quæ multa eo loco tractavimus, hic ad repetendum minimè necessaria.

ENCYCLOPÆDIA. CAP. VIII.

**N**on temere igitur Ægypti sapientes, Græcique antiquiores qui priusquam sophismata mortalium mentes implicuissent, simplicius ac forte melius philosophabantur, quarundam disciplinarum complexum Encyclopædiam vocaverunt: nempe quod per circulorum quorundam colligatione inter se copulata, ab ampliori quodam circulo complecterentur, cujus nomen est Theologia, intra quem tres alii circuli centris & circumferentiis adeo invicem compliciti designabantur, ut unius centrum alterius principium & circumferentia esset, in hunc scilicet modum. Per illos quidem interius ductos, alia quadam ratione, quam superius dictum sit ex Origene, humanas disciplinas indicantes, quæ moribus ratione rerum, quæ naturæ vi instituta, considerata, examinataque, mortalium mentibus infedere: per illum vero

